

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת שופטים

אדר

מעלת וסגולת תמים תהיה עם השם

דברים פרשת שופטים פרק יח (יא) וחבר חבר ושאל אב וידעני ודךש אליהם תמים: (יב) **כִּי־תִזְעַבְתָּ יְקֹנֶק כְּלִישָׁה אֱלֹה וּבְגִלְלֵי הַתְּזַעֲבֹת הָאֱלֹה יִקְנֹק אֶלְהִיד מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפְּנֵי:** (יג) **תָּמִים תִּהְיֶה עִם יִקְנֹק אֶלְהִיד:** (יד) **כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֶתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֵלִימְעֹנִים וְאֶלְקִסְטִים יִשְׁמְעוּ וְאֶתָּה לֹא כֵן נִתֵּן לָךְ יִקְנֹק אֶלְהִיד:** ודרשו חז"ל **במסכת פסחים דף ק"ג ע"ב** אמר רבא בר בר חנה אמר רבי שמואל בר מרתא אמר רב משום רבי יוסי איש הוצל: מניין שאין שואלין בכלדיים - שנאמר תמים תהיה עם ה' אלהיך.

שאלות:

א { עלינו להבין מדוע התורה אוסרת לחקור אחרי עתידות, הרי מחוייב האדם לעשות את ההשקפות וא"כ וכי זה לא בגדר השתדלות לעשות מה שביכולתו בכדי להתגונן ולקדם את פני הרעה? ב { זאת ועוד היות ואחרים עוסקים בגילוי עתידות מה הנוק שיש בזה ששואל וחוקר אחר העתידות אינו אלא מנצל את הידע של אחרים? ג { גם עלינו להבין מדוע המעשים האלה נקראים בשם תועבת שבגללם מוריש את הארץ לישראל מאותם גוים?

עם סגולה:

כאשר נתבונן נראה עד כמה נפשו של אדם חושקת בגילוי העתיד וחובב כל מיני סגולות [וכרמו נקראים עם סגולה] וגורלות ומגלי עתידות למיניהם, עד אשר הפך הדבר להיות מבוקש ומקור פרנסה לתעשיית כסף, ושכנוע גבירי ועשרי העם לתרום בעין יפה לכל אשר בשם מקובל או צדיק המגלה עתידות, כך שהדבר והמצאותו הזו גורמת לצערנו לנוכחים רבים להתחפש כמגלה עתידות ופועלי ישועות ומנצלים את תום ליבם ומצוקתם של בני אדם, ולצער אנכי מכיר רשעים מחופשים לאנשי מופת וגילוי עתידות, ולעולם יש את התמימים שמתוך מצוקתם מחפשים כל עלה נידף להתלות בו לישועה, ולדוגמה כאשר הייתי בשלחותי למען התורה ולומדיה בלוס אנג'לס סיפר לי אחד העשירים אשר יש לו ילדה מונגולית וחולה המרותקת לכסא גלגלים ובא אליו מחופש אחד מעירנו אלעד וביקש ממנו שמונים אלף דולר והוא מבטיח לו שיקים את ביתו ותבריא ותלך על רגליה, ונתן לו הסכום לאחר הבטחות, אך כמובן מדובר בבור ועם הארץ ואף נוכח ממדרגה ראשונה וברור שלא נעשה דבר וגרם לאותו גביר למאוס ברבנים בהיות וחושב שכל הרבנים הן כאלה רמאים נוכלים ושקרנים, ויש ספורים לרוב על המסחר שיש לצערנו בדבר, אולם תורתנו הקדושה מלמדת אותנו שחובת האדם לנהל את חייו אחרת כאשר נבאר ועל ידי זה לא יפול ברשת הנוכלים והמתחזים.

דברי הרמב"ן בביאור מצות תמים תהיה:

ובזה נבוא לביאור המצוה בפרשתנו, כתב הרמב"ן דברים פרשת שופטים פרק יח פסוק יג וז"ל וטעם תמים תהיה עם ה' אלהיך - שנייחד לבבנו אליו לבדו, ונאמין שהוא לבדו עושה כל והוא היודע אמתת כל עתיד וכו', **ועיין עוד מה שהוסיף הרמב"ן בפרשת לך לך על הפסוק והיה תמים** - מצוה אחרת עוד בענין הזה כטעם תמים תהיה עם ה' אלהיך (דברים יח יג) אחרי אזהרת השם לא ימצא בך קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וגו' (שם יח י), **והענין בשניהם שיאמין בלבד כי הקדוש ברוך הוא לבדו הוא בעל היכולת בתחילה ובסוף, הוא היכול לעשות ולבטל, ולא ישמעו אל מעוננים ואל קוסמים או למנחש ומכשף, ולא יאמין שיבאו דבריהם על כל פנים, אבל יגזור בלבדו שהכל ביד עליון העליונים, שהוא "אל" והוא "אל שדי", עושה טובה שלא היה במזל ומביא רעה בהיות המזל טוב ויפה, כפי שיתהלך האדם לפניו, מפר אותות בדים וקוסמים יהוול (ישעיה מד כה). וזהו שאמרו (שבת קנו א) צא מאצטגנינות שלך וכו':** וכן האריך בהשגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם שכתב העשין מצוה שמינית: **וכך כתב בדרשות הר"ן הדרוש האחד עשר וזו התשובה, שהתורה אסרה אותם הענינים כולן, ואף על פי שאפשר שימשך מהם תועלת, מפני שהשימוש בדברים ההם, יביא לרומם הכוכבים ולגדלם, [ויהיה אפשר שימשך מזה שיעבדם, (שכשיחשוב) (ושיחשוב) שמה שיעולו הכוכבים או יזיקו, יהיה בבחירתם ורצונם, ושכפי מה שנעשה מהפעלים האהובים אצלם, או השואים, יועיל או יזיק. וזה כולו טעות גמור. שגם כשנודה שהכוכבים מזיקים או מועילים, אינם עושין כן בבחירתם, אבל מצד הטבע שהטבע השם יתברך, שאי אפשר שישתנה מצד פעולתו. שכמו שאי אפשר לאש שלא ישרוף הדברים המקבלים שריפה ממנו, כן אי אפשר למאדים שלא יחמם. ונמצא שכל הפעולות שיעשו האנשים להשיג רצון הכוכבים, הוא דבר בטל. וכדי שיבצר ממנו הטעות, שהוא מין עבודה זרה בלי ספק, אסרה אותו תורה עליו, גם בחירת העתים, אף על פי שאפשר שימשך מזה איזה תועלת עכ"ל. וכ"כ תלמיד הרשב"א בדרשות ר"י אבן שועיב פרשת וירא אליו. וז"ל והשלשה כמו תמים תהיה עם ה' אלקיך, הבא אחר פסוק אל מעוננים ואל קוסמים, כלומר שתצא מן האצטגנינות ולא תדרוש אל מזל ואל כוכב, אבל תגזור בלבך שהכל ביד אל שדי לעשות טובה למי שמזלו רע ורעה בהיות המזל טוב ויפה עכ"ל. הראת לדעת שיסוד וענין מצוות תמים תהיה היא יסוד האמונה והביטחון בקב"ה שאין עוד מלבדו והכל מאיתו ובידו יתברך לטוב ולרע, ואילו אדם שמנסה להתחכם ולחשוב שיכול לשנות את המציאות מסיר מלבו את האמונה הצרופה ונחשב כעובד ע"ז.**

אהבת השם התמימות כדרכי האבות:

וכתבו חז"ל במדרש תהלים (שומר טוב; בומר) מזמור קיט [ג] דבר אחר [קט, א] אשרי תמימי דרך. זהו שאמר הכתוב הולך בתום ילך בטח (משלי י ט), **מי שהוא הולך בתמימות יהא מבוסר שהקב"ה מצליח דרכו וכו'.** דבר אחר הולך בתום. זה אברהם, שנאמר התהלך לפני והיה תמים (בראשית יז א), **מה אמר לו הקדוש ברוך הוא לך מארצך וממולדתך (בראשית יב א), ולא השיב דבר להקב"ה לומר לו מה בין נשכ כאן מה בין לילך לעיר אחרת וכו', ולא עיבא אלא מיד עשה כל מה שאמר לו, שנאמר וילך אברהם כאשר דבר אליו ה' (בראשית י"ב ד) וכו', ואף כשאמר לו קח נא את בנך את יחידך (בראשית כב ב), היה לו להשיב ולא השיב, לומר אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע (בראשית כא י"ב) הריני מקריבו מהיכן אתה מברכני, ולא השיבו, אלא מיד עשה כל מה שאמר לו הקדוש ברוך הוא, שנאמר וישכם אברהם בבקר ויחבוש את חמורו (בראשית כב ג), ואף הקדוש ברוך הוא עשה מה שהבטיחו, ואעשך לגוי גדול (בראשית יב ב), וכן עשה לו, ואברהם [היו] יהיה לגוי גדול (בראשית יח יח), וכן הוא אומר וה' ברכך את אברהם בכל (בראשית כד א), ואף משה כד אמר לישראל מבקשים אתם שיהא הקדוש ברוך הוא עמכם תפסו תמימות של אברהם, שהתמימות יפה לפני הקדוש ברוך הוא, שנאמר תמים תהיה עם ה' אלהיך (דברים יג יג), כמו שהוא תמים, שנאמר הצור תמים פעלו (דברים לב ד), ותורתו תמימה, שנאמר תורת ה' תמימה (תהלים ח נ), אף דוד פתח וקילס אשרי תמימי דרך, ובסוף אלפא ביתא הוא אומר תעיתי כשה אובד בקש עבדך (תהלים קיט קעו), כשם שהשה תמים אף אני בתמימות עשיתי.**

שכר התמים עם השם:

וכתבו חז"ל בספרי דברים פרשת שופטים פסוקא קעג תמים תהיה עם ה' אלהיך, כשאתה תם חלקך עם ה' אלהיך, וכן דוד אמר [תהלים כו יא] ואני בתומי אלך פדני וחנני [תהלים מא יג] ואני בתומי תמכת בי ותציבני לפניך לעולם. וכן פרש"י דברים פרשת שופטים פרק יח פסוק יג תמים תהיה עם ה' אלהיך - התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו: **וכתב המהר"ל מפרג לבאר בספרו גור אריה דברים פרשת שופטים פרק יח פסוק יג ואז תהיה עמו ולחלקו.** דבר זה הוציא מדכתיב "עם ה' אלהיך", **דלא הוי למכתב רק 'תמים תהיה',** כדכתיב (בראשית כה, כז) "ויעקב איש תם", ומאי 'תמים תהיה עם ה' אלהיך', **אלא פירושו שאז תהיה עם הקדוש ברוך הוא ולחלקו.** ואף על גב ד"עם ה' אלהיך" פירושו 'התהלך עמו בתמימות', מכל מקום כיון דלא הוי צריך למכתב רק "תמים תהיה", הוי כאילו נכתב "עם ה' אלהיך" שני פעמים; "תמים תהיה עם ה' אלהיך", ואתה מקבל כל דבריו בתמימות - ראוי אתה שתהיה עמו ולחלקו עכ"ל. **והוסיף המהר"ל לבאר בחידושי אגדות למהר"ל נדרים דף לב ע"א וז"ל ודע עוד כי מי שהוא תמים הוא עם השם יתברך לגמרי, מפני שהוא מקבל הנהגתו מן השם יתברך כפי מה שהוא נוהג העולם, ואינו מתחכם בדעתו ומעצמו על דרכי ה' רק מקבל עליו הנהגת השם יתברך, ולפיכך אמרו בפרק ערבי פסחים (פסחים ק"ג, ב') מנין שאין שואלים בכלדיים שנאמר תמים תהיה עם ה' אלקיך וגו'. ופירוש כי השואל בכלדיים על ידיעות העתידות ע"י אצטגנינות, אין נחשב זה תמים כאשר רוצה לדעת העתידות ע"י אצטגנינות, ואלו השואל את הנביא על העתידות בודאי אינו יוצא מן התמימות. וזה מפני כי הנביא מתנבא מן השם יתברך ודבר זה הוא ראוי ואין יוצא מהנהגת העולם, אבל השואל בכלדיים אין דבר זה מן השם יתברך וכאלו רוצה שיהיה תחת המזל כאשר ידרש אחר המזל, ודבר זה מוכח שאינו תמים עם השם יתברך. וכו' והדברים האלו עמוקים מאד, אף שנראה נגלים לכל ואין להאריך בזה.**

ביאור המהר"ל בחטא אדה"ר:

ובזה מבאר המהר"ל את חטא אדם הראשון שהביא מיתה לעולם וז"ל **בנתיבות עולם נתיב התמימות פרק א ובספרי (שופטים י"ח) כשאתה תם חלקך עם ה' אלהיך, וכן דוד אומר ואני בתמי תמכת בי ותציבני לפניך לעולם ע"כ, הרי לך מי שהוא תם חלקו עם השם ית' והוא נצב וקיים. ויראה שלכך תי"ו של תמים תהיה עם ה' גדולה, לרמוז על המדרגה האחרונה שמגיע אליו מי שהוא תמים ויש לו הקיום הנצחי, ואין שולטים בו מתנגדיו וכמו שאמר דוד (תלים כ"ו) ואני בתומי אלך פדני וחנני, ר"ל כאשר הוא הולך בתומו הקדוש ברוך הוא הוא פודה אותו משונאיו אשר לא ישלטו בו, ויותר ע"ז כי השי"י מקיים אותו עד שהוא נצחי לגמרי וכמו שמוכיח הכתוב השני ואני בתמי תמכת בי ותציבני לפניך לעולם, הרי לך שני דברים שנמצאו בתמים, האחד שהקב"ה פודה אותו מיד שונאיו, ויש לו קיום נצחי עם זה. ואלו שני דברים נרמזים בלשון זה תמים תהיה עם ה' אלהיך, כי כאשר הוא עם ה' יוצא מיד אשר רוצים לשלוט בו, וכאשר הוא עם ה' מקבל הקיום הנצחי מן השם ית' וכדכתיב (דברים ד') ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום, הרי שהדבקות בו ית' גורם לו הקיום הנצחי. ומי שמבין בחכמה יבין שאלו שני דברים היו ביעקב כי יעקב לא מת והיה צורתו חקוקה בכסא הכבוד עם השם ית', והיה יוצא מכל המתנגדים שלא שלטו עליו עד שעולה על הכל ומגיע עד כסא הכבוד, ולפיכך היה מתאבק עם המלאך כאשר היה מתנגד לו עד שהיה האבק מגיע עד כסא הכבוד כמו שדרשו ז"ל (חולין צ"א, א'), ויתבאר בסמוך. וכל זה בשביל שהיה יעקב איש תם וסימן לזה כי תם הפך מן מת, כי מי שיש בו מדת התמימות שאינו יוצא חוץ מתמימותו ואינו מתחכם בתחבולה כלל ולפיכך בעל המדה הזאת אינו סר מן השי"י, כי כל מי שהוא מתחכם ויוצא בחכמתו חוץ לתמימות מה שהוא בעצמו דבר זה הסרה מן השי"י כאשר יוצא בתחבולות חכמתו, וזה בודאי הסרה מן השי"י. ולפיכך אצל אדם הראשון קודם שחטא והיה עם השי"י לא היה בו תחבולות חכמה יתירה, והנחש שהיה ערום היה מרוחק מן השי"י, ובערמת הנחש הסית ג"כ את האדם שנאמר ונפקחו עיני שניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע, ודבר זה ידיעה יתירה חוץ מעצמו של אדם ובחכמה זאת הסיר את האדם מן השי"י, כי ידיעת טוב ורע היא ידיעה יתירה אל האדם כי הידיעה אל הרע אין צריך אל האדם והוא שהיה גורם את המיתה לאדם, וכל אלו דברים סתרי חכמה. ואילו לא היה זה לאדם היה חי לעולם כי כך ראוי אל התמים הנצחי, כמו שאמר בתומי אלך ותציבני לפניך לעולם, ולכן הקושיא שהקשה הרמב"ם ז"ל בספרו מו"נ כי נותנים שכר על העבירה, שמפני שעבר מצות השי"י נתן לו שכר שידע בין טוב ובין רע והיה משכיל יותר ממה שהיה לאדם קודם? כי בודאי יצא שכרו בהפסדו כי החכמה הזאת הוא התחכמות שיצא מן התמימות וגרם לו המיתה, והיה הסבה אל הדבר הזה הנחש שעליו נאמר והנחש היה ערום מכל ועל ידי נחש באה המיתה לעולם, שמה תראה כי כמו שהתמימות הוא החיים, וכל זמן שאדם הראשון היה תמים היה חי ולא מקבל מיתה וע"י הנחש שהוא ערום קבל המיתה עכ"ל:**

מעלת התמימות שהקדימו נעשה לנשמע:

עוד כתב המהר"ל בנתיבות עולם נתיב התמימות פרק ב וז"ל ובפרק ר"ע (שבת פ"ח, א') אמר רבי חמא בר חנינא מאי דכתיב כתפוח בעצי היער וגו' למה נמשלו ישראל לתפוח לומר לך מה תפוח זה פריו קודם לעליו אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע, ההוא מינא דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא ויתבא אצבעתא ידיה תותי כרעיה וקא מייץ בהו וקא מבעין אצבעתא דמא, אמר ליה עמא פזיזא דקדמיתו פומא לאודני אכתי בפחותיכו קיימיתו ברישא איבעי לכו למשמע אי מציתו קבליתו ואי לא לא קבליתו, אמר ליה אנן דסגינן בשלמותא כתיב בן תומת ישרים תנחם, הנך אינש דסגן בעלילותא כתיב בהו וסלף בוגדים ישדם וגו' ע"כ. והרי לך כי השי"י רבא לאותו מין כי ישראל הליכתם בתמימות מבלי מחשבה חיצונית ואין סומכין על זה, כי הליכת התמים התמימות מנהיג אותו אל הטוב מצד שהליכתו של תם ישרה והיושר נמשך אחר הטוב בעצמו, אבל מי שהליכתו בתחבולה ודבר זה הליכה עקומה ודבר זה מוליך אותו אל הרע. שאל יחשוב אם ילך בתמימות ולא בתחבולה ובערמומית שלא יגיע בהליכתו זאת אל הטוב, דבר זה אינו רק התמימות מנהיג אותו אל תכלית הטוב, וזה שאמר (משלי י') הולך בתום ילך בטח, ודוד המלך אמר (תהלים קי"ט) אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה', כלומר שזהו מאושר ומקוים כי אשרי הוא מלשון אשרינהו וקיימינהו, כי מאושרים הם אותם שהם תמימי דרך שאין מגיע להם מכשול בהליכתם שהיא תמימה וכו'. ולא זה בלבד כי ההולך בתמים מאושר אלא גם בניו אשריו כמו שאמר (משלי כ') מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו אחריו, ודבר זה מופלג בחכמה מאוד עכ"ל.

ביאור מאמר חז"ל שצריך האדם להשיג עצמו כבהמה:

ובזה מבאר המהר"ל את מאמר חז"ל שצריך האדם להשיג עצמו כבהמה, וכתב בנתיבות עולם נתיב התמימות פרק ב: **בבכורות (מ"ד ב') אמר ר' יהושע בן לוי לא יהיה בך עקר שלא יהא ביתך עקור מן התלמידים, ועקרה שלא תהא תפלתך עקורה לפני המקום, ואימתי בזמן שאתה משים עצמך כבהמה. פירוש אלו שני דברים שלא יהיה ביתך עקור מן התלמידים ולא תהיה תפלתך עקורה, היינו שלא יסולק ממך המקור העליון והוא מקור התורה שנקרא מקור עליון, ומקור התפלה שהוא ית' משפיע צרכי עולם הזה, כאלו אמר שלא יסולק מאתו המדרגה השכלית ולא יסולק מאתו צרכי עולם הזה שהוא צרכי הגוף כאשר יעשה עצמו כבהמה דהיינו שיהיה תמים ושלם, וכמו שדרשו בפי' קמא דחולין (ה', ב') אדם ובהמה תושע ה' אלו בני אדם שמשמים עצמם כבהמה. ובכחות התמימות זוכה לאלו שני דברים, כאשר תבין ותדע בחכמה כי התמימות מגיע עד מקור הברכה, והוא שכתוב תמים תהיה עם ה' אלהיך, ואמרו בספרי (שם) תמים תהיה עם ה' אלהיך כשאתה תם אתה עם ה' אלהיך כי עד השי"י מגיע התמים ואז דבק במקור הברכה שאינו פוסק וכו'. ואלו דברים עמוקים מאוד:**

Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

● 13 Shammai St. Elad 40800 03-9337941: פקס ● 03-9096601: טל ● לשכה רח' שמאי 13, אלעד ●
 fax: 972-39337941 www.orhamelech.org rabi.m.malka@gmail.com ● tel: 972-3-90966001